

Zitting 1970-1971 - 11 090

*Overeenkomst tussen Nederland en Zwitserland
inzake sociale zekerheid*

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 5 januari 1971.

**Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
ontvangen: 7 januari 1971.**

**De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke
goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onder-
worpen, kan door of namens de Kamer of door ten
minste dertig leden der Kamer te kennen worden ge-
geven uiterlijk op 6 februari 1971.**

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van arti-
kel 60, en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61
van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer
U Hoogedelgestreng hierbij de tekst en de vertaling in het
Nederlands over te leggen van de op 27 mei 1970 te Bern tot
stand gekomen Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Neder-
landen en de Zwitserse Bondsstaat inzake sociale zekerheid
(*Trb.* 1970, 200).

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hier-
nevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft zal deze over-
eenkomst alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

DE JONG.

Toelichtende nota

Algemeen

Het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de
Zwitserse Bondsstaat inzake sociale verzekering (*Trb.* 1958,
65), hierna te noemen het Verdrag van 1958, werkt nu reeds
langer dan elf jaar. Het werd op 28 maart 1958 gesloten en
trad op 1 december 1958 in werking (vergelijk *Trb.* 1958,
151). In de loop der jaren hebben reeds veel Nederlanders, die
in Zwitserland werkzaam waren of nog werkzaam zijn, van de
voordelen van dit verdrag kunnen genieten. Hetzelfde geldt
voor de hier te lande verblijvende Zwitsers. In dit verband zij
opgemerkt, dat op 1 januari 1968 in Nederland 1828 personen
van Zwitserse nationaliteit waren geregistreerd, terwijl bij de
Nederlandse consulaten in Zwitserland 9529 personen van
Nederlandse nationaliteit stonden ingeschreven.

Het Verdrag van 1958 heeft, wat Nederland betreft, alleen
betrekking op de verzekeringstakken, geregeld in de Invalidi-
teitswet, de Algemene Ouderdomswet en de beide Ongevallen-
wetten van 1921 en 1922, en wat Zwitserland betreft op de
ouderdoms-, weduwen- en wezenverzekering en de ongevallen-
verzekering. Bij het Aanvullend Akkoord van 14 oktober 1960
(*Trb.* 1960, 168) werd nog de in 1959 tot stand gekomen Al-
gemene Weduwen- en Wezenwet onder het Verdrag van 1958
gebracht. Sindsdien zijn zowel aan Nederlandse als aan Zwi-
tserse zijde belangrijke wijzigingen in de sociale verzekerings-
wetgeving aangebracht. In Zwitserland werd een invaliditeits-
verzekering ingevoerd; voor de berekening van de gewone ren-
ten werd overgegaan tot de pro rata temporis-methode. In
Nederland werd de liquidatie van de verzekeringen, geregeld
in de Invaliditeitswet en de Ongevallenwetten, aangevat en de
arbeidsongeschiktheidsverzekering ingevoerd.

Deze wijzigingen nopen tot een aanpassing van de tussen de
beide landen bestaande verdragsregeling. In verband hiermede
werd besloten de wederzijdse betrekkingen op het terrein der
sociale verzekering opnieuw te regelen. De herziene bepa-

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

lingen zijn neergelegd in een nieuw verdrag en een daarbij behorend slotprotocol.

Het nieuwe verdrag onderscheidt zich van de in de laatste jaren door Nederland gesloten bilaterale sociale zekerheids-overeenkomsten in verschillende opzichten.

Het is niet alleen op loontrekkenden van toepassing, doch ook op anderen.

Het bevat alleen ten aanzien van langlopende uitkeringen bij ouderdom, invaliditeit en overlijden, bijzondere bepalingen. Deze bepalingen zijn beperkt in aantal, omdat de coördinatie tussen de stelsels van beide landen in vele opzichten reeds bevredigend blijkt te kunnen functioneren door toepassing van de interne wettelijke voorschriften.

Er zijn geen bijzondere bepalingen opgenomen met betrekking tot de ongevallenverzekering. In Nederland bestaat immers geen afzonderlijke ongevalswetgeving meer en – wat de Zwitserse nationale Kas van verzekering tegen ongevallen betreft – de dienstverlening aan in Nederland verblijvende verzekerden wordt voldoende verzekerd door de algemene bepalingen inzake onderlinge hulp (artikel 17 van het verdrag en punt 15 van het slotprotocol).

In tegenstelling tot de meeste, met andere mogelijkheden gesloten verdragen is dit verdrag niet van toepassing op de wettelijke regelingen inzake uitkeringen en verstrekkingen bij ziekte en bij werkloosheid. Deze taken van verzekeringen worden in Zwitserland aan de kantonale autoriteiten voorbehouden. De Zwitserse Bondsraad kan op dit gebied dus geen verplichtingen op zich nemen. Het verdrag voorziet echter in de mogelijkheid, deze takken van verzekering te eniger tijd alsnog onder zijn werkingssfeer te brengen.

Aan het nieuwe verdrag ligt, evenals aan het Verdrag van 1958, het beginsel van gelijke behandeling ten grondslag. Dit houdt in, dat de onderdanen van het ene land op het punt van de sociale zekerheid in het andere land dezelfde rechten – en uiteraard ook dezelfde plichten – hebben als de onderdanen van het andere land.

Het verdrag bevat een gedetailleerde regeling met betrekking tot de vraag welke wetgeving in bepaalde situaties dient te worden toegepast, zulks ten einde te vermijden dat een loontrekkende of een zelfstandige hetzij in geen van beide landen, hetzij in beide landen verzekerd is. In het eerste geval zou hij noch in het ene noch in het andere land aanspraken hebben; in het andere geval zouden door of voor hem premies voor de verplichte verzekering in de twee landen betaald moeten worden.

Een van de voornaamste doeleinden van het verdrag is het ter zijde stellen van bepalingen van een nationale wetgeving, welke het genot van een periodieke uitkering binden aan de voorwaarde, dat de gerechtigde op het grondgebied van het betrokken land verblijft. Het is echter niet mogelijk gebleken dit met betrekking tot alle uitkeringen te verwezenlijken, omdat met name de Zwitserse wetgeving verschillende uitkeringen kent, welke min of meer een bijstandskarakter dragen en een onderzoek naar de persoonlijke en financiële omstandigheden van de belanghebbende vergen. Naar de mening van de Zwitserse Bondsraad is het niet mogelijk bedoelde uitkeringen te betalen aan personen die niet in Zwitserland hun woonplaats hebben.

Toelichting op een aantal artikelen van het verdrag en een aantal punten van het Slotprotocol

Verdrag

Artikel 3. Dit artikel behelst het belangrijke voorschrift, dat in beginsel alle personen op wie het verdrag van toepassing is op gelijke wijze dienen te worden behandeld.

De Nederlandse wetgeving maakt onderscheid naar nationaliteit bij de regeling van de vrijwillige premiebetaling A.O.W. bij verblijf buitenslands en voorts bij de toepassing van de overgangsbepalingen van de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen- en Wezenwet, welke het recht op pensioen regelen van personen, die op grond van hun leeftijd niet of slechts

ten dele aan de verzekering kunnen deelnemen, dan wel reeds weduwe of wees geworden zijn vóór de inwerkingtreding van de A.W.W.

De Zwitserse wetgeving daarentegen kent op breder terrein verschillende naar nationaliteit discriminerende bepalingen, zodat de onderhavige verdragsbepaling vooral voor Nederlanders van belang kan zijn.

Weliswaar worden in artikel 5 van het verdrag op het beginsel van de gelijkheid van behandeling enige uitzonderingen gemaakt, doch deze gaan niet verder dan die welke reeds in het Verdrag van 1958 voorkomen.

Artikel 4. Sommige pensioenen of uitkeringen worden niet uitbetaald, indien de gerechtigde woont in een ander land dan dat waar de betrokken verzekeringsinstelling gevestigd is. Artikel 4, eerste volzin, bewerkstelligt, dat de uitkering welke aan een gerechtigde op grond van de wetgeving van een der verdragsluitende partijen toekomt, niet wordt beïnvloed door de omstandigheid, dat hij op het grondgebied van de andere partij woont.

Ook kennen de wetgevingen van beide landen bepalingen, welke de toekenning van bepaalde uitkeringen aan personen die in het buitenland wonen, voorbehouden aan de onderdanen van het eigen land. Zo worden de overgangsvoordelen van de A.O.W. ingevolge artikel 3, sub *d*, van het Koninklijk besluit van 20 december 1956, *Stb.* 628, tot vaststelling van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 45 en 48 van de Algemene Ouderdomswet (laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 17 oktober 1969, *Stb.* 450) buiten Nederland slechts uitbetaald aan Nederlanders. Uit het bepaalde in de tweede volzin van artikel 4 vloeit voort, dat Zwitsers ook bij verblijf buiten Nederland en Zwitserland mits zij aan de voor Nederlanders geldende voorwaarden voldoen, voor uitbetaling van deze voordelen in aanmerking komen.

Artikel 5. Om uiteenlopende redenen is het voor Zwitserland niet mogelijk de gelijkheid van behandeling, welke artikel 3 aan de onderdanen van beide landen garandeert, over de gehele linie aan Nederlanders toe te staan. Zo zullen buiten Zwitserland wonende Nederlanders niet kunnen deelnemen aan de Zwitserse vrijwillige pensioenverzekering zoals in het buitenland wonende Zwitsers, noch aan de pensioenverzekering van door Zwitserse werkgevers in het buitenland tewerkgestelde Zwitserse werknemers. Hetzelfde geldt voor het genot van bepaalde Zwitserse uitkeringen met een bijstandskarakter.

Van Nederlandse zijde wordt daartegenover aan Zwitsers de gelijkheid van behandeling niet toegestaan, wanneer het gaat om premiereductie bij voortzetting van de premiebetaling A.O.W. en A.W.W. voor personen die zich in het buitenland vestigen.

Artikel 6. Er zijn altijd onzekerheden met betrekking tot de vraag onder welke wetgeving een persoon valt, die in het ene land woont en in het andere land werkt. Het kan voorkomen, dat iemand, gelet op de bepalingen in de onderscheiden wetgevingen, tegelijkertijd in beide landen is verzekerd, terwijl ook het ontbreken van enige verzekering hierdoor mogelijk is. Ten einde de ongewenste situaties welke hiervan het gevolg kunnen zijn te voorkomen, is in artikel 6 een voorrangregeling opgenomen. Hoofregel is dat de wetgeving van het land, waar de arbeid – zelfstandig of in loondienst – wordt verricht, van toepassing is. Mocht de toepassing van deze regel niettemin leiden tot dubbele verzekering, bijv. omdat de betrokkene in beide landen werkzaamheden verricht, dan zal voorrang worden verleend aan de wetgeving van het land, waar arbeid in loondienst wordt verricht, en dus niet waar hij zelfstandig werkzaam is. Verricht betrokkene in beide landen arbeid als zelfstandige dan is de wetgeving van het land van de woonplaats van toepassing.

Ook het Verdrag van 1958 bevatte een bepaling, aan de hand waarvan kon worden vastgesteld welke wetgeving van toepassing diende te zijn, doch deze beperkte zich tot loontrekkenden.

Hoewel de wettelijke regelingen betreffende uitkeringen en verstrekingen bij ziekte en bij werkloosheid niet onder het verdrag vallen (zie artikel 2), is onder punt 2 van het slotprotocol bepaald, dat de in de artikelen 6 tot en met 9 neergelegde regelen zich ook tot deze wettelijke regelingen uitstrekken.

Indien de wetgeving van een bepaald land toepasselijk is, is het gewenst dat zulks voor alle takken van verzekering geldt.

Artikel 7. Dit artikel regelt uitzonderingen op het bepaalde in artikel 6.

Op werknemers in het ene land die tijdelijk in het andere land arbeid verrichten, blijft de wetgeving van het land, waar de werkgever is gevestigd, van toepassing, ongeacht de nationaliteit van de werknemer. Deze bepaling geldt voor werknemers, die voor korter dan 2 jaar worden uitgezonden naar het andere land, voor transportarbeiders (wegvervoer, binnenscheepvaart) en voor werknemers in dienst van luchtvaartmaatschappijen. Indien de luchtvaartmaatschappij een filiaal of een permanente vertegenwoordiging in het andere land heeft, valt het personeel daarvan echter onder de wetgeving van dit land, tenzij dit personeel daar door de luchtvaartmaatschappij niet voor onbepaalde tijd is geplaatst. Ten einde te voorkomen, dat dit enigszins vage criterium aanleiding geeft tot meningsverschillen tussen de uitvoeringsorganen van beide landen, is in punt 5 van het slotprotocol bepaald, dat de betrokken luchtvaartmaatschappijen aan het bevoegde orgaan van het land, waar het filiaal of de permanente vertegenwoordiging is gevestigd, zullen opgeven welke van de naar dit land uitgezonden personen worden beschouwd als niet voor onbepaalde tijd gedetacheerden.

Ten aanzien van werknemers in dienst van een officiële administratieve dienst is de wetgeving van het land waar deze dienst is gevestigd van toepassing. Zoals aangegeven in punt 6 van het slotprotocol worden Zwitsers, in dienst van het centrale Zwitserse Bureau voor toerisme, daaronder begrepen.

Artikel 8. De personeelsleden van de diplomatieke missies en consulaire posten vallen in afwijking van artikel 6 van het verdrag onder de wetgeving van het land dat hen heeft uitgezonden. Het lokaal aangeworven personeel valt daarentegen in beginsel onder de wetgeving van het land waar de arbeid wordt verricht.

Artikel 9. Ten einde rekening te kunnen houden met bijzondere situaties is in dit artikel voor de bevoegde autoriteiten van de beide landen de mogelijkheid geopend ten behoeve van bepaalde personen of groepen van personen in gemeen overleg van het bepaalde in de artikelen 6 tot en met 8 af te wijken.

Artikelen 10 tot en met 12. Deze artikelen bevatten bijzondere bepalingen ten aanzien van de prestaties, voorzien in de Zwitserse wettelijke regelingen inzake ouderdom, overlijden en invaliditeit. In Zwitserland hebben vreemdelingen in het algemeen eerst recht op prestaties ingevolge deze wettelijke regelingen, indien zij gedurende tenminste tien jaar premies hebben betaald. Artikel 10, eerste lid, voorziet dat Nederlanders recht hebben op de gewone renten onder dezelfde voorwaarden als de Zwitsers. Dit betekent dat zij reeds na één jaar premiebetaling aanspraak op rente kunnen maken. Dit heeft ertoe geleid, dat de aanspraak op terugbetaling van de premies, zoals in het Verdrag van 1958 voorzien, is komen te vervallen.

De gewone renten zijn ook in het buitenland betaalbaar, behalve de invaliditeitsrenten welke naar een invaliditeitspercentage van minder dan 50 zijn berekend.

Aangezien het recht op bedoelde rente afhankelijk is van een onderzoek naar de bestaansmiddelen van de betrokkene, is in dit geval het vereiste van woonplaats in Zwitserland gesteld.

Het tweede lid van artikel 10 bevat een bijzondere voorziening welke voorkomt, dat een Nederlander of Zwitser, die in Zwitserland invalide wordt na ook in Nederland verzekerd te zijn geweest, zich een niet-volledige Zwitserse rente ziet toegekend. Deze regeling was noodzakelijk enerzijds omdat de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (*Stb.* 1967, 439)

niet in de mogelijkheid voorziet een arbeidsongeschiktheidsuitkering toe te kennen aan een werknemer, wiens verzekering is beëindigd, anderzijds omdat de Zwitserse invaliditeitsrente wordt berekend op basis van onder meer de duur van de premiebetaling. Indien geen nadere voorziening in het verdrag zou zijn getroffen, zou de Zwitserse invaliditeitsrente in dit geval dus een vermindering naar rato van het aantal vervulde verzekeringsjaren ondergaan. Daarom is in het tweede lid van artikel 10 bepaald, dat dan de verzekeringstijdvakken van de W.A.O., vanaf het tijdstip van inwerkingtreden van deze wet op 1 juli 1967, door het Zwitserse orgaan zullen worden aangemerkt als tijdvakken van premiebetaling voor de Zwitserse invaliditeitsverzekering. Hetzelfde geldt ingevolge punt 8 van het slotprotocol voor de tijdvakken van premiebetaling voor de Invaliditeitswet en de Interiminvaliditeitsrentetrekkingen tussen 31 december 1947 (op 1 januari 1948 trad de Zwitserse wetgeving in werking) en 1 juli 1967.

Het recht op de buitengewone ouderdomsrente wordt ingevolge artikel 12 voor een Nederlander gebonden aan de voorwaarde, dat hij gedurende ten minste 10 jaar in Zwitserland heeft gewoond. Ingevolge punt 10 van het slotprotocol blijven onderbrekingen van niet meer dan 3 maanden per jaar buiten aanmerking. Het recht op een buitengewone overlevingsrente of een buitengewone invaliditeitsrente wordt voor een Nederlander gebonden aan de voorwaarde, dat de gerechtigde gedurende ten minste 5 jaar in Zwitserland heeft gewoond. Deze voorwaarde is aanvaardbaar, aangezien de Zwitserse noncontributieve uitkeringen niet kunnen worden toegekend dan na een inkomensonderzoek. Alleen personen, die geen recht op een gewone rente hebben of wier gewone rente kleiner is dan de buitengewone, kunnen voor deze noncontributieve uitkering in aanmerking komen.

Aangezien geen recht op een Zwitserse gewone invaliditeitsrente bestaat, indien niet gedurende een jaar premie is betaald, is voor Nederlanders, die invalide worden binnen een jaar nu beëindiging van de Nederlandse arbeidsongeschiktheidsverzekering, in punt 11 van het slotprotocol bepaald, dat zij dan aanspraak kunnen maken op de buitengewone invaliditeitsrente, ook al kunnen zij niet aan de in artikel 12 voorziene voorwaarde van 5 jaar wonen in Zwitserland voldoen.

De in de Zwitserse invaliditeitswetgeving voorziene revalidatiemaatregelen worden ingevolge artikel 11 van het Verdrag verleend aan in Zwitserland wonende Nederlanders, die gedurende een vol jaar, onmiddellijk voorafgaande aan de dag waarop de invaliditeit een aanvang nam, premie hebben betaald. Deze voorwaarde geldt ook voor Zwitsers. Zij geldt niet, indien binnen een jaar na de beëindiging van de Nederlandse arbeidsongeschiktheidsverzekering reeds een beroep op de revalidatiemogelijkheden zou kunnen worden gedaan. Voor revalidatievoorzieningen kunnen ook in aanmerking komen echtgenoten en weduwen, die geen beroepswerkzaamheden verrichten, en minderjarige kinderen, met dien verstande, dat te kunnen aanzien in plaats van één jaar premiebetaling één jaar wonen in Zwitserland wordt vereist. Ingevolge punt 9 van het slotprotocol wordt een jaar wonen geacht niet te zijn onderbroken, indien de betrokken Nederlanders Zwitserland voor niet langer dan twee maanden verlaten hebben.

Artikel 13. Vreemdelingen kunnen voor het kosteloze ouderdomspensioen, bedoeld in artikel 46 van de Algemene Ouderdomswet, alleen in aanmerking komen, indien zij na het bereiken van de 20-jarige leeftijd gedurende ten minste 15 jaren al dan niet onafgebroken in Nederland hebben gewoond. Artikel 13 van het verdrag wijzigt deze termijn voor Zwitsers in een van 10 achtereenvolgende jaren, onmiddellijk voorafgaande aan de aanvraag om pensioen. Deze termijn is gelijk aan die, welke voor Nederlanders, die voor de Zwitserse buitengewone ouderdomsrente in aanmerking willen komen, in artikel 12 is voorzien.

Opgemerkt zij, dat voor het recht op de uit artikel 43 van de Algemene Ouderdomswet voortvloeiende overgangsvoorzelen Zwitsers aan dezelfde voorwaarden moeten voldoen als

Nederlanders. Op het in artikel 3 van het verdrag neergelegde beginsel wordt te dezen dus geen inbreuk gemaakt.

Artikel 14. Dit artikel bevat een bijzondere voorziening ten behoeve van de nagelaten betrekkingen van in Zwitserland verzekerde personen die ook verzekerd zijn geweest ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet en die aan de Zwitserse wetgeving diensgevolge geen recht op een volledige overlevingsrente kunnen ontlelen. Zoals bij de toelichting op artikel 10, tweede lid, van het verdrag reeds werd aangegeven, wordt de Zwitserse rente namelijk berekend op basis van onder meer de duur van de premiebetaling. Aan de beëindigde verzekering ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet kunnen bedoelde nagelaten betrekkingen zonder nadere voorziening echter geen aanspraken meer ontlelen. In verband hiermede voorziet het onderhavige artikel in de toekenning door Nederland van een gedeelte van het weduwen- en wezenpensioen naar rato van de duur van de verzekering in Nederland. Dit gedeeltelijke pensioen compenseert dan min of meer de vermindering van de Zwitserse volledige rente.

Opgemerkt zij, dat de nagelaten betrekkingen van in Nederland verzekerde personen, die ook in Zwitserland verzekerd zijn geweest, wel aanspraak kunnen maken op toekenning van een Zwitserse overlevingsrente. Wordt een dergelijke rente toegekend, dan zal deze volgens de regels, neergelegd in het Koninklijk besluit van 20 maart 1968, *Stb.* 174, houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 30a van de A.W.W., in mindering worden gebracht op het Nederlandse weduwenpensioen.

Artikel 15. Dit artikel is van belang ingeval een wettelijke regeling van een land het recht op kinderbijslag afhankelijk stelt van de voorwaarde, dat de kinderen, voor wie kinderbijslag wordt gevraagd, wonen of worden opgevoed in dat land. Deze voorwaarde geldt ingevolge dit artikel ook dan als vervuld, wanneer de kinderen in het andere land wonen of worden opgevoed.

Artikel 16 tot en met 21. Deze artikelen bevatten enige bepalingen, welke onder meer de uitwisseling van gegevens tussen de beide landen beogen te vergemakkelijken en de samenwerking tussen de uitvoeringsorganen regelen. In de met andere landen gesloten verdragen inzake sociale zekerheid komen overeenkomstige bepalingen voor.

Artikel 22. Dit artikel bevat regels met betrekking tot het beslechten van geschillen, welke tussen de verdragsluitende partijen met betrekking tot de interpretatie en de toepassing van het verdrag kunnen rijzen.

Artikel 23. Dit artikel bevat verschillende overgangsbepalingen, welke onder meer regelen in hoeverre feiten of tijdvakken, welke zich hebben voorgedaan dan wel vervuld zijn vóór de inwerkingtreding van het verdrag, nog in aanmerking kunnen worden genomen voor de toepassing van het verdrag.

Artikel 24. Hoewel het verdrag kan worden toegepast, wanneer het gaat om gebeurlijkheden welke zich vóór de inwerkingtreding hebben voorgedaan, zullen de gewone renten van de Zwitserse pensioenverzekering niet volgens het verdrag (slechts één jaar premiebetaling is vereist) worden toegekend, indien die gebeurlijkheid zich heeft voorgedaan vóór 1 januari 1960, de datum van invoering van de Zwitserse invaliditeitsverzekering. In dit geval geschiedt de toekenning met inachtneming van de bepalingen van het Verdrag van 1958.

Artikel 25. Aangezien de uitkeringen, welke met toepassing van het verdrag worden vastgesteld in verschillende gevallen voor de betrokkenen gunstiger zijn dan de volgens de nationale bepalingen vastgestelde uitkeringen, verleent dit artikel de mogelijkheid om herziening van reeds vastgestelde uitkeringen aan te vragen. Indien mogelijk kunnen de uitvoeringsorganen daartoe ook eigener beweging overgaan.

Artikel 26. Wanneer toekenning van een uitkering niet mogelijk geweest is wegens ten aanzien van nationaliteit of woonplaats gestelde voorwaarden, dan kan alsnog een aanvraag worden ingediend. Dit artikel bepaalt, dat eventuele termijnen met betrekking tot de ontvankelijkheid van aanvragen aanvangen op de dag van inwerkingtreding van het verdrag.

Slotprotocol

Punt 1. In dit punt is vastgelegd, dat het verdrag geen inbreuk maakt op de bepalingen van het verdrag betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden (*Trb.* 1962, 13).

Voorts is in het belang van niet in Zwitserland wonende Rijnvarenden, die aan boord van een Zwitsers schip gewerkt hebben, een bijzondere voorziening getroffen. Ingevolge de Zwitserse wetgeving kunnen verzekerden aanspraak maken op invaliditeitsrente, wanneer zij blijvend invalide zijn of onafgebroken gedurende 360 dagen geheel arbeidsongeschikt zijn geweest. Aangezien een niet in Zwitserland wonende Rijnvarende bij staking van zijn werkzaamheden niet meer verzekerd is, is in de tweede volzin bepaald, dat Nederlandse en Zwitserse onderdanen, die als Rijnvarende op een Zwitsers schip werkten en hun werkzaamheden wegens arbeidsongeschiktheid hebben moeten staken, niettemin geacht worden daarna nog gedurende 12 maanden verzekerd te blijven.

Punt 7. Zoals hierboven reeds werd uiteengezet, zijn niet in Zwitserland wonende Nederlanders die hun werkzaamheden in Zwitserland staken, niet meer verzekerd.

Ten einde te voorkomen, dat de vorenbedoelde Nederlanders hun aanspraak op Zwitserse invaliditeitsrente zouden verliezen, is in dit punt eveneens in een zekere nawerking van de Zwitserse verzekering voorzien. Daartoe is bepaald, dat bedoelde personen bij voortzetting van hun verblijf in Zwitserland tot de dag, waarop zij voor een invaliditeitsrente in aanmerking komen, geacht worden verzekerd te blijven krachtens de Zwitserse invaliditeitswetgeving.

Punt 13. Ingevolge de regels, neergelegd in de Koninklijke besluiten van 30 augustus 1967, *Stb.* 452, houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 52 van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, en van 20 maart 1968, *Stb.* 174, houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 30a van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, wordt op de uitkeringen ingevolge de W.A.O., resp. de pensioenen ingevolge de A.W.W. een korting toegepast bij samenloop van deze uitkeringen en pensioenen met overeenkomstige prestaties ingevolge de sociale verzekeringswetgeving van een andere Mogendheid. Het zou onbillijk zijn deze bepalingen toe te passen ten aanzien van overeenkomstige Zwitserse renten, voor zover deze verkregen zijn op grond van tijdvakken van vrijwillige premiebetaling. De onderhavige bepaling strekt ertoe deze onbillijkheid te voorkomen.

Punt 14. Ingevolge artikel 2, lid 1, onder b), is het verdrag in Nederland o.m. van toepassing op de wettelijke regeling betreffende de arbeidsongeschiktheidsverzekering. Het is noodzakelijk het verdrag nog van toepassing te doen zijn op de Liquidatiewet ongevallenwetten (*Stb.* 1967, 99) en de Liquidatiewet invaliditeitswetten (*Stb.* 1967, 101) in verband met de invoering van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering. Aangezien in het verdrag geen bijzondere bepalingen betreffende de ongevallenverzekering meer voorkomen, is in het onderhavige punt bepaald dat van het Verdrag van 1958 de artikelen 12 en 13, die op de verzekering tegen bedrijfsongevallen en beroepsziekten betrekking hebben, van toepassing blijven ten aanzien van op grond van de Liquidatiewet ongevallenwetten nog aan de ongevallenverzekering te ontlelen aanspraken ter zake van gebeurtenissen, die zich hebben voorgedaan vóór 1 juli 1967, zijnde de datum waarop de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering in werking trad.

Punt 16. In dit punt wordt vastgelegd, dat de in Zwitserland wonende rechthebbende op een pensioen ingevolge de A.O.W. of de A.W.W., dan wel op een uitkering ingevolge de W.A.O., berekend naar een arbeidsongeschiktheid van ten minste 45 pct., recht heeft op Nederlandse kinderbijslag overeenkomstig de bepalingen van de Nederlandse wet. Dit betekent, dat het recht op kinderbijslag gebonden is aan de voorwaarde, dat de betrokkene niet in het genot is van een Zwitserse uitkering, noch arbeid verricht (artikel 1, lid 1, onder *g* en *j*, van het Koninklijk besluit van 18 oktober 1968, *Stb.* 575). Is derhalve een gerechtigde op een Nederlandse uitkering als vorenbedoeld tevens in het genot van een Zwitserse uitkering, dan kan hij geen Nederlandse kinderbijslag krijgen. Is deze Zwitserse uitkering een ouderdoms- of invaliditeitsrente, dan ontvangt de gerechtigde voor zijn kinderen bij die rente een aanvullende rente. Is het een Zwitserse weduwenrente, dan zullen de kinderen (half-wezen) een Zwitserse wezenrente ontvangen. Dit laatste is echter niet het geval wanneer de weduwe naast haar Nederlands weduwnpensioen een buitengewone Zwitserse weduwenrente ontvangt. In de tweede volzin van dit punt is daarom bepaald, dat in dit geval het genot van deze weduwenrente het recht op Nederlandse kinderbijslag niet beïnvloedt.

Punten 17 en 18. Aangezien het verdrag, zoals uit artikel 2 blijkt, in beginsel niet van toepassing is op de wettelijke regelingen inzake uitkeringen en verstrekkingen bij ziekte, doch het niettemin wenselijk wordt geacht de overgang van de ziekteverzekering van het ene land naar die van het andere te vergemakkelijken, is in de onderhavige punten ter zake een regeling getroffen. Punt 17 regelt de toetreding tot de Zwitserse ziekteverzekering in aansluiting op de Nederlandse; punt 18 geeft een regeling met betrekking tot de toelating tot de Nederlandse vrijwillige ziekenfondsverzekering en ziekengeldverzekering na uittreding uit de Zwitserse verzekering. De in de beide punten neergelegde regelingen strekken ertoe de voorwaarden, welke voor toelating tot deze verzekering in de beide landen gelden, te verlichten, wanneer onmiddellijk daarvoor een verzekering in het andere land bestond. Daar de Zwitserse ziekteverzekering voor de opening van het recht op prestaties een wachttijd kent is onder *e* van punt 17 bepaald, dat voor het vaststellen van die wachttijd de tijdvakken, vervuld ingevolge de Nederlandse ziekteverzekering, in aanmerking worden genomen.

Voor het recht op moederschapsuitkeringen blijft echter een wachttijd van 3 maanden gelden.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid a.i.,*

DE JONG.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

WITTEVEEN.